

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Nostoja Karvin ammattillisen koulutuksen arviointien keskeisistä tuloksista

Ammatillisen tutkinnon suorittaneiden työllistyminen – katsaus nykytilaan

Vipusen vuosia 2009–2021 koskevien sijoittumistilastojen perusteella:

- Ammatillisen perustutkinnon suorittaneet 1 vuoden jälkeen valmistumisesta:
 - työllisyys vaihteli 60–69 prosentin välillä ollen keskimäärin 64 prosenttia.
 - työttömien osuus vaihteli 13–23 prosentin välillä ja oli keskimäärin 17 prosenttia.
- Ammatillisen perustutkinnon suorittaneet 5 vuoden jälkeen valmistumisesta:
 - työllisten osuus vaihteli 70–76 prosentin välillä ollen keskimäärin 74 prosenttia.
 - työttömien osuus vaihteli 9–13 prosentin välillä ja oli keskimäärin 11 prosenttia.
- Sekä 1 että 5 vuoden jälkeen valmistumisesta keskimäärin 8 % oli päätoimisena opiskelijana.

Perustutkinnot

- Sekä 1 että 5 vuotta tutkinnon suorittamisesta suhteellisesti suurin työllisten osuus ja pienin työttömien osuus oli terveys- ja hyvinvointialoilta, kaupan ja hallinnon aloilta sekä palvelualoilta valmistuneilla.
- Vastaavasti suhteellisesti pienin työllisten osuus ja suurin työttömien osuus oli tietojenkäsittelyn ja tietoliikenteen (ICT) alalta, luonnontieteistä ja humanistisilta ja taidealoilta valmistuneilla.
 - Lukumääräisesti eniten perustutkinnon suorittaneista työllisistä ja työttömistä oli tekniikan aloilta valmistuneita.
- Nuorten työllistyminen matalammalla tasolla kuin aikuisten vuoden jälkeen valmistumisesta, mutta viiden vuoden jälkeen ei juurikaan eroja.
- Naisilla työllisten osuus oli korkeampi ja työttömien osuus matalampi kuin miehillä.

Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot

- Ammattitutkinnoissa työllisten osuus sekä vuoden että viiden vuoden kuluttua valmistumisesta oli keskimäärin noin 80 prosenttia ja erikoisammattitutkinnoissa yli 90 prosenttia.
- Ammattitutkinnoissa työttömien osuus (10 % / 11 %) oli hieman korkeampi kuin erikoisammattitutkinnoissa (4 % / 4 %).
- Ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa koulutusalojen väliset erot olivat selkeästi pienempiä kuin perustutkinnoissa. Kuitenkin myös ammattitutkinnoissa suhteellisesti pienimmät työllisten osuudet sekä vuoden että viiden vuoden kuluttua valmistumisesta olivat samoilla aloilla kuin perustutkinnoissa.

Ammatillisen koulutuksen tuottamat jatko-opintovalmiudet

- **Ammatillisen tutkinnon suorittaan AMK-opinnoissa**
 - Ammatillisen tutkinnon suorittaneiden uusien AMK-opiskelijoiden määrä on kasvanut tasaisesti vuodesta 2019.
 - Vuonna 2021 AMK:jen suurista aloista terveys- ja hyvinvointialoilla ja tekniikan aloilla hieman yli puolet uusista opiskelijoista oli ammatillisen tutkinnon suorittaneita.
- **Ammatillisen koulutuksen tuottama osaaminen**
 - Ammatillisen perustutkinnon suorittaneiden opiskelijoiden osaaminen on yhteisten tutkinnon osien arvosanoilla mitattuna keskimäärin hyvää.
 - Opiskelijoiden tavoitteiden mukaisen opetuksen tarjoamisessa on kehitettävää erityisesti yhteisissä tutkinnon osissa.
- **Keskeiset jatko-opintovalmiudet**
 - Opiskelutaidot ja opiskeluvälmiudet, viestinnälliset valmiudet, vieraiden kielten osaaminen sekä matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen.
 - Lisäksi ammatillisen koulutuksen järjestäjät nostivat esiin ammatillisen osaamisen.

- **Ammatillisen tutkinnon suorittaneiden osaamisen vahvuuksia AMK-opinnoissa**
 - Ammatillinen osaaminen sekä työkokemus ja työelämätaidot, osalla myös opiskelutaidot
- **Ammatillisen tutkinnon suorittaneiden osaamisen puutteita AMK-opinnoissa**
 - Viestinnälliset taidot, vieraat kielet, matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, osalla opiskelutaidot
- **Jatko-opintovalmiuksien kehittäminen ammatillisten opintojen aikana**
 - Jatko-opinnoista kiinnostuneiden opiskelijoiden yksilöllisissä opintopoluissa on kehitettävää
 - Jatko-opinnoista kiinnostuneita opiskelijoita ohjataan useimmiten väyläopintoihin tai muihin erillisiin jatko-opintovalmiuksia kehittäviin opintoihin.
 - Usein opiskelijat eivät kuitenkaan suorita väyläopintoja loppuun
- **Ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden keskuudessa on epävarmuutta mahdollisuuksista onnistua AMK-opinnoissa.**
 - Toisaalta keskimäärin ammatillisen tutkinnon suorittaneet AMK-opiskelijat menestyvät opinnoissaan ja ovat niihin tyytyväisiä.

Varhaiskasvatukseen tehtäviin kelpoisuuden tuottavien koulutusten vahvuudet ja kehittämistarpeet

Vahvuuksia:

- Tutkintokoulutukset vastaavat työelämän osaamisvaatimukseen sekä koulutuksen järjestäjien että työelämän mielestä hyvin.
- Varhaiskasvatusosaaminen painottuu yhteen tutkinnon osaan, joka sinänsä arvioitiin hyväksi perustaksi, mutta varhaiskasvatusosaamisen ja ammatti-identiteetin saavuttaminen yhden tutkinnon osan kautta on haastava tavoite.
- Työelämässä oppimisen sisällöt tukevat opiskelijoiden osaamistavoitteiden saavuttamista ja työelämässä oppimisen määrä koettiin riittäväksi.
- Työelämässä oppimisen vahvuuksia työelämän mukaan ovat työelämäyhteistyön vakiintuneisuus ja helpot yhteydenpitotavat.
- Koulutuksen järjestäjillä on toimivia tapoja työelämäyhteistyön organisoimiseksi.

Keskeisiä haasteita/kehittämiskohteita:

- Tutkintojen ja osaamisalojen muodostamisen periaatteiden, opiskelijoiden yksilöllisten opintopolkujen ja opiskelijoiden valinnanmahdollisuuksien tuki osaamistavoitteiden saavuttamiselle ja varhaiskasvatuksellisen ammatti-identiteetin kehittymiselle
- Riittävä ja oikea-aikainen lähiopetus ja henkilökohtainen ohjaus, näkemyksissä vaihtelua
- Työvoimapula-alan työpaikkaohjaajien riittämätön resurssi opiskelijoiden ohjaamiseen työelämässä, onko opiskelijoilla mahdollisuus oppia työelämässä?
- Opiskelijoiden osaamistavoitteiden saavuttamisen haasteet liittyvät opiskelijoiden jaksamisen-, elämänhallinnan-, mielenterveyden ja oppimisen vaikeuksiin.
- Koulutuksen järjestäjien mukaan työelämäyhteistyötä tulee edelleen kehittää.
- Työelämä nosti yhteistyön kehittämiskohteeksi varhaiskasvatuksen koulutusten sisältöjen yhteiskehittämisen ja varhaiskasvatuksen henkilöstön kuulemisen koulutuksen sisältöjen kehittämisessä.
- Kaikki koulutussektorit näkevät koulutusten välisen yhteistyön ja kehittämisen tärkeänä

Ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmä ja muuttuvat osaamistarpeet

Vahvuuksia:

- Muutostarpeiden tunnistamiseen on luotu toimintatapoja ja -mekanismeja.
- Määrällistä ja laadullista ennakointia on kehitetty viime vuosina.
- Tietovarannot ovat kehittyneet ja tietoa tuotetaan paljon.
- Osallistamisessa on menty viime vuosina avoimempaan ja moniäänisempään suuntaan; on luotu aktiivisia yhteistyöverkostoja, joita hyödynnetään muutostarpeiden tunnistamisessa.
- Koulutuksen järjestäjillä hyvät osallistumismahdollisuudet tutkintojen perusteiden kehittämiseen.
- Tutkintojärjestelmää on tiivistetty ja selkeytetty. Tutkinnon osiin perustuva rakenne parantaa koulutuksen saavutettavuutta työelämässä. Myös perustutkinnoista, ammattitutkinnoista ja erikoisammattitutkinnoista muodostuva rakenne on tarkoituksenmukainen.

Keskeisiä haasteita/kehittämiskohteita:

- Prosessit, joilla tietoa muunnetaan tutkintojärjestelmän kehittämis- ja muutostiedoksi.
- Valtakunnallisesti tuotetun ennakointitiedon hyödyntäminen tutkintojen ja niiden perusteiden kehittämisessä.
- Työelämätoimikuntien tehtävä osallistua tutkintorakenteen, tutkintojen ja niiden perusteiden kehittämiseen.
- Työelämän ja opiskelijoiden osallistaminen tutkintojen ja tutkintojärjestelmän kehittämiseen.
- Eri tutkintotyyppien kehittäminen kokonaisuutena, eri tutkintojen osaamisen päällekkäisyyksien tunnistaminen, tutkinnon osien laajuuksien vaihtelu sekä tutkintojen perusteiden laadun vaihtelu.
- Perusteiden toimeenpanon tuki ja uudistettujen perusteiden palautekäytännöt.
- Tutkintojärjestelmän joustavuus: tarvitaan enemmän mahdollisuuksia tutkinnon osien yhdistämiseen yli tutkintorajojen, enemmän valinnaisuutta sekä tutkintoa lyhyempien koulutuskokonaisuuksien kehittämistä uusiin osaamistarpeisiin vastaamiseksi. Eri mahdollisuudet näkyvämmäksi työelämälle - myös paikalliset tutkinnon osat.
- Työelämän ja yhteiskunnan muuttuvat osaamistarpeet edellyttävät nykyistä selkeämpää visiota ja kokonaissuunnitelmaa tukemaan tutkintojärjestelmän kehittämistoimien priorisointia, vaiheistamista ja vaikuttavuutta suhteessa kehittämiseen käytettävissä oleviin resursseihin.

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Arviointisuunnitelma 2024-2027

Ammatillisen koulutuksen oppimistulosten arvioinnit

- **2024**

- Puuteollisuuden pt
- Puuteollisuuden at
 - *Kehittämiswebinaari 4.6.2024 klo 12.00-14.00*
Tervetuloa!
- Luonto- ja ympäristöalan pt
- Luontoalan at
 - *Kehittämiswebinaari 12.9.2024 klo 12.00-14.00*
Tervetuloa!

Vastuuhenkilöt: Paula Kilpeläinen, Veera Hakamäki-Stylman, Raisa Hievanen

- **2025**

- Kone- ja tuotantotekniikan pt
- Tuotantotekniikan at
- Tuotantotekniikan eat
- Turvallisuusalan pt
- Turvallisuusalan at

- **2026**

- Sirkusalan pt
- Tanssialan pt
- Maatalousalan pt
- Maatalousalan at
- Maatalousalan eat

Työllistyminen ammatillisesta koulutuksesta (2024–2025)

- **Teemat**

- Työllistymisen nykytila
 - *Toukokuussa 2024 julkaistu tilastoihin pohjaava katsaus ammatillisen tutkinnon suorittaneiden työllistymisestä*
- Miten työllistymisen mahdollisuuksia voidaan tukea koulutuksen aikana
- Millaisia kehittämistoimia ammatilliseen koulutukseen tarvitaan, jotta työllistymistä voidaan edistää eri toimialoilla ja alueilla?

- **Tavoitteena tuottaa tietoa hallitusohjelman toimeenpanon tueksi sekä koulutuksen järjestäjille toimintansa kehittämiseen.**
- **Lisäksi pyritään löytämään hyviä käytäntöjä kansallisesti ja kansainvälisesti työllistymisen edistämiseksi.**
- **Tietoa on mahdollista hyödyntää myös työvoimapalvelujen uudistuksen toimeenpanossa.**

Vastuuhenkilöt: Jani Goman, Raisa Hievanen

Opetus, opettajuus ja pedagoginen johtaminen (2024–2026)

- **Kattaa useita koulutusasteita**
- **Ammatillisen koulutuksen osalta**
 - Tuotetaan tietoa opetuksen, opettajien osaamisen ja pedagogisen johtamisen tilasta selvittämällä opiskelijoiden tarpeisiin vastaavan opetuksen saatavuutta ja toteuttamista eri oppimisympäristöissä
 - Selvitetään opettajien osaamisen vahvuuksia ja kehittämistarpeita sekä miten pedagoginen johtaminen tukee ja mahdollistaa opettajien osaamisen ylläpitämistä ja kehittämistä

Vastuuhenkilöt: Tarja Frisk, Paula Kilpeläinen

Kestävyysosaamisen toteutuminen koulutuksessa (2025–2027)

- **Arvioinnissa tuotetaan tietoa kestävien periaatteiden toteutumisesta ja kestävyysosaamisesta useilla koulutusasteilla.**
 - Luodaan kansallinen tilannekuva koulutuksen kestävyysosaamisen tilasta.
 - Tavoitteena arviointitiedon avulla edistää kestävyyskasvatusta.
 - Arviointi tukee myös koulutuspoliittisia päättäjiä tuottamalla heille tietoa siitä, mitä toimenpiteitä tulisi tehdä kestävyyskasvatuksen edistämiseksi koulutuksessa.

Ammatillisen koulutuksen laadunhallinnan arviointi ja tuki

- **Suunnitelmakaudella toteutetaan ammatillisen koulutuksen järjestäjien laadunhallinnan arvioinnin kehittämissuosituksen seuranta**
 - Tarkoituksena tukea koulutuksen järjestäjiä kehittämissuosituksen toimeenpanossa ja tuottaa tietoa laadunhallinnan arvioinnin valmistelua varten.
- **Seuraavan laadunhallinnan arvioinnin toteutustapa ja -ajankohta valmistellaan yhteistyössä keskeisten sidosryhmien kanssa arviointisuunnitelmakauden aikana.**